

MAAILMANLAAJUISTA
SIVILISATELLIITTINAVIGOINTIJÄRJESTELMÄÄ (GNSS) KOSKEVA
EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ UKRAINAN
YHTEISTYÖSOPIMUS

EUROOPAN YHTEISÖ, jäljempänä 'yhteisö',

ja

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARIN TASAVALTA,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä 'yhteisön jäsenvaltiot',

ja

UKRAINA,

jäljempänä 'osapuolet', jotka

OTTAVAT HUOMIOON yhteiset edut maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän kehittämisessä siviilitarkoituksiin,

PANEVAT MERKILLE Galileon merkityksen Euroopan yhteisön ja Ukrainan navigointi- ja tietoinfrastruktuurille,

PANEVAT MERKILLE Ukrainan edistyneen satelliittinavigointitoiminnan,

OTTAVAT HUOMIOON GNSS-sovellusten lisääntyvän kehittämisen Ukrainassa, Euroopan yhteisössä ja maailman muissa osissa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Sopimuksen tarkoitus

Sopimuksen tarkoituksena on edistää, helpottaa ja lisätä osapuolten yhteistyötä maailmanlaajuisen siviilisatelliittinavigoinnin alalla.

2 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

'tukijärjestelmillä' alueellisia tai paikallisia järjestelmiä, jollainen on esimerkiksi European Geostationary Navigation Overlay System (EGNOS). Näiden mekanismien avulla käyttäjille voidaan tarjota parempaa suorituskykyä, kuten parempaa tarkkuutta, saatavuutta, toimintavarmuutta ja luotettavuutta.

'Galileolla' yhteisön ja sen jäsenvaltioiden suunnittelemaa ja kehittämää itsenäistä eurooppalaista siviilihallinnon alaista GNSS-palveluja tarjoavaa siviilisatelliittinavigointi- ja ajanmääritysjärjestelmää. Galileon ylläpito voidaan siirtää yksityiselle osapuolelle. Galileon on määrä tarjota palvelua avoimiin, kaupallisiin, ihmishengen turvallisuutta palveleviin tarkoituksiin sekä etsintä- ja pelastustarkoituksiin suojatun julkisesti säännellyn palvelun lisäksi, jonka rajoitettu käyttöoikeus on suunniteltu erityisesti valtuutettujen julkisen sektorin käyttäjien tarpeisiin.

'Galileon avoimella palvelulla' yleisölle avointa palvelua, jonka toimittamisesta ei peritä maksuja.

'Galileon ihmishengen turvaavalla palvelulla' avoimeen palveluun perustuvaa palvelua, johon sisältyy lisäksi tietoja toimintavarmuudesta, signaalin varmentaminen, palvelun toimivuuden takaaminen ja muita ominaisuuksia, jotka ovat tarpeen esimerkiksi ilmailun ja merenkulun ihmishengen turvaavissa sovelluksissa.

'Galileon kaupallisella palvelulla' palvelua, joka edistää sovellusten kehittämistä ammatilliseen käyttöön ja tarjoaa avointa palvelua paremman suoritustason erityisesti siirtonopeuksien, palvelun takaamisen ja tarkkuuden kannalta.

'Galileon etsintä- ja pelastuspalvelulla' palvelua, jolla tehostetaan etsintä- ja pelastustoimintaa mahdollistamalla hätälähettimien aikaisempaa nopeampi ja tarkempi paikannus ja vastausviestien lähetys.

'Galileon julkisesti säännellyllä palvelulla' suojattua paikannus- ja ajanmäärityspalvelua, jonka rajoitettu käyttöoikeus on suunniteltu erityisesti valtuutettujen julkisen sektorin käyttäjien tarpeisiin.

'Galileon paikallisosilla' paikallisia järjestelmiä, jotka tarjoavat Galileon satelliittivälitteisten navigointi- ja ajanmäärityssignaalien käyttäjille tietoja käytössä olevan pääjärjestelmän välittämien tietojen lisäksi. Paikallisosia voidaan käyttää tarkkuuden parantamiseen lentoasemien ja satamien ympäristössä sekä kaupunkiympäristössä ja muissa maantieteellisesti haasteellisissa ympäristöissä. Galileoon sisältyy paikallisosien kehittämistä koskeva yleinen lähestymistapa, jolla on tarkoitus tukea toiminnan aloittamista ja helpottaa standardisointia.

'maailmanlaajuisen navigoinnin, paikannuksen ja ajanmäärityksen laitteella' mitä tahansa siviilikäyttöön tarkoitettua loppukäyttäjän laitetta, joka on suunniteltu lähettämään, vastaanottamaan tai käsittelemään satelliittivälitteisiä navigointi- tai -ajanmäärityssignaaleja palvelun tarjoamiseksi taikka toimimaan alueellisen tukijärjestelmän kanssa.

'sääntelytoimenpiteellä' mitä tahansa osapuolen lakia, asetusta, sääntöä, menettelyä, päätöstä tai vastaavaa hallinnollista toimea.

'yhteentoimivuudella' käyttäjätasolla tilannetta, jossa kaksijärjestelmä vastaanotin voi käyttää kahden järjestelmän signaaleja yhdessä vastaavalla tai paremmalla suorituskyvyllä kuin käytettäessä vain yhtä järjestelmää. Maailmanlaajuisen ja alueellisten satelliittinavigointijärjestelmien yhteentoimivuus parantaa palvelujen laatua käyttäjille.

'teollis- ja tekijänoikeuksilla' Tukholmassa 14 päivänä heinäkuuta 1967 Maailman henkisen omaisuuden järjestön perustamisesta tehdyn yleissopimuksen 2 artiklan mukaisesti määriteltyä henkistä omaisuutta.

'vastuulla' henkilön tai oikeushenkilön oikeudellista vastuuvollisuutta korvata toiselle henkilölle tai oikeushenkilölle aiheutunut vahinko erityisten oikeudellisten periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti. Tämä velvollisuus voidaan määrätä sopimuksessa (sopimusvastuu) tai oikeusnormissa (sopimukseen perustumaton vastuu).

'salassapidettävällä tiedolla' missä tahansa muodossa olevaa tietoa, jota on suojattava luvattomalta luovuttamiselta, joka voisi vahingoittaa eri tavoin osapuolten tai yksittäisten jäsenvaltioiden olennaisia etuja, kansallinen turvallisuus mukaan lukien. Tiedon salassapito ilmaistaan salassapitomerkillä. Osapuolet luokittelevat tiedon salaiseksi lakien ja asetusten mukaisesti sen luottamuksellisuuden, loukkaamattomuuden ja saatavuuden suojaamiseksi.

3 ARTIKLA

Yhteistyön periaatteet

Osapuolet sopivat noudattavansa seuraavia periaatteita tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa yhteistyötoimissa:

1. Oikeuksien ja velvollisuuksien yleiseen tasapainoon perustuva molemminpuolinen hyöty.
2. Kumppanuus Galileo-ohjelmassa Galileon hallintoa koskevien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.
3. Vastavuoroiset mahdollisuudet osallistua yhteistyötoimiin Euroopan yhteisön ja Ukrainan GNSS-siviilihankkeissa.
4. Nopea tiedonvaihto yhteistyötoimiin mahdollisesti vaikuttavista asioista.
5. Asianmukainen teollis- ja tekijänoikeuksien suoja tämän sopimuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4 ARTIKLA

Yhteistyöalat

1. Satelliittinavigoinnin ja -ajanmäärityksen yhteistyöalat ovat seuraavat:
radiotaajuuskysymykset, tieteellinen tutkimus ja koulutus, teollisuusyhteistyö, kaupan ja markkinoiden kehittäminen, standardit, sertifiointi ja sääntelytoimenpiteet, maailmanlaajuisten ja alueellisten maanpäällisten GNSS-tukijärjestelmien kehittäminen, turvallisuus, vastuu ja kustannusten kattaminen. Osapuolet voivat muuttaa tätä luetteloa yhteisellä sopimuksella.
2. Jos yhteistyötä laajennetaan osapuolten pyynnöstä seuraaville aloille:
 - 2.1 Galileon arkaluonteiset teknologiat ja tuotteet, jotka kuuluvat EU:n vientisääntelyyn, EU:n ja ESAn jäsenvaltioiden vientisääntelyyn, ohjusteknologian valvontajärjestelyyn (MTCR) perustuvan vientisääntelyyn tai Wassenaarin järjestelyyn perustuvan vientisääntelyyn piiriin sekä salaustekniikat ja -tuotteet ja merkittävät tietoturvateknologiat ja -tuotteet,
 - 2.2 Galileon järjestelmätason turvallisuusarkkitehtuuri (avaruus-, maa- ja käyttäjäosiot),
 - 2.3 Galileon maailmanlaajuisen osion turvallisuusominaisuudet,
 - 2.4 julkisesti säännellyt palvelut niiden määrittely-, kehitys-, toteutus-, testaus- ja arviointivaiheessa sekä operatiivisessa (hallinto ja käyttö) vaiheessa sekä

2.5 satelliittinavigointia ja Galileo-järjestelmää koskevan salassapidettävän tiedon vaihto, siitä on tehtävä asianmukainen erillinen sopimus osapuolten välillä.

3. Tämä sopimus ei vaikuta Euroopan yhteisön lainsäädännössä Galileo-ohjelman toimintaa varten säädettyyn institutionaaliseen rakenteeseen. Tämä sopimus ei myöskään vaikuta sovellettaviin lakeihin, asetuksiin ja politiikkoihin, joilla pannaan täytäntöön ydinsulkuvelvoitteet, kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta ja teknologian aineettoman viennin turvallisuutta ja valvontaa koskevat kansalliset toimenpiteet.

5 ARTIKLA

Yhteistyömuodot

1. Osapuolten on sovellettavien sääntelytoimenpiteiteinsä mukaisesti käytännön mahdollisuuksien mukaan edistettävä tähän sopimukseen perustuvia yhteistyötoimia tarjotakseen tasavertaiset mahdollisuudet osallistua toistensa toimiin 4 artiklassa mainituilla aloilla.
2. Osapuolet sopivat toteuttavansa tämän sopimuksen 6–13 artiklassa mainittuja yhteistyötoimia.

6 ARTIKLA

Radiotaajuudet

1. Osapuolet sopivat jatkavansa yhteistyötä ja vastavuoroista tukea radiotaajuusasioissa Kansainvälisessä teleliitossa saavutettujen tulosten pohjalta.
2. Tässä yhteydessä osapuolet edistävät riittävien radiotaajuuksien osoittamista Galileolle, jotta voidaan varmistaa Galileo-palvelujen saatavuus käyttäjille maailmanlaajuisesti ja erityisesti Ukrainassa ja yhteisössä.
3. Lisäksi osapuolet pitävät tärkeänä suojata radionavigointitaajuudet katkoksilta ja häiriöiltä. Tätä varten ne pyrkivät yksilöimään häiriöiden lähteitä ja etsivät molemminpuolisesti hyväksyttäviä ratkaisuja häiriöiden torjumiseksi.
4. Tällä sopimuksella ei millään tavoin poiketa Kansainvälisen teleliiton sovellettavista säännöistä, kuten radio-ohjesäännöstä.

7 ARTIKLA

Tieteellinen tutkimus ja koulutus

Osapuolet edistävät yhteisiä tutkimus- ja koulutustoimia GNSS:n alalla yhteisön ja Ukrainan tutkimusohjelmissa, mukaan luettuina Euroopan yhteisön tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelma sekä Euroopan avaruusjärjestön tutkimusohjelmat sekä yhteisön ja Ukrainan viranomaisten muut kyseiseen alaan liittyvät ohjelmat.

Yhteisen tutkimus- ja koulutustoiminnan on edistettävä siviilikäyttöön tulevan GNSS:n jatkokehityksen suunnittelua.

Osapuolet sopivat määrittelevänsä asianmukaiset mekanismit toimivien yhteyksien ja tutkimus- ja koulutusohjelmiin osallistumisen varmistamiseksi.

8 ARTIKLA

Yritysten yhteistyö

1. Osapuolet edistävät ja tukevat toistensa yritysten välistä yhteistyötä muun muassa yhteisyritysten avulla ja osallistumalla vastavuoroisesti asianmukaisiin toimialajärjestöihin tavoitteenaan Galileo-järjestelmän luominen ja Galileo-sovellusten ja -palvelujen käytön ja kehittämisen edistäminen.
2. Teollisen yhteistyön helpottamiseksi osapuolet myöntävät ja turvaavat teollis- ja tekijänoikeuksien riittävän ja tosiasiallisen suojan ja täytäntöönpanon Galileon/EGNOSin kehittämisen ja toiminnan kannalta merkityksellisillä aloilla tiukimpien kansainvälisten normien mukaisesti, mihin luetaan kuuluvaksi myös tällaisten normien noudattamisen tehokas valvonta.

3. Jos Ukraina aikoo viedä varta vasten Galileo-ohjelmassa kehitettyjä ja siinä rahoitettuja arkaluonteisia tuotteita, aineistoja ja teknologioita kolmansiin maihin, sen on saatava tähän ennakkoon lupa toimivaltaiselta Galileo-turvallisuusviranomaiselta, jos kyseinen viranomainen on suositellut, että kyseisiltä tuotteilta, aineistoilta ja teknologioilta on edellytettävä vientilupaa sovellettavien sääntelytoimenpiteiden mukaisesti. Mahdollisissa tämän sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa sopimuksissa on samoin määrättävä Ukrainaa varten asianmukaisesta mekanismista, jonka kautta suositellaan tiettyjen tuotteiden tai aineistojen vientiä luvanvaraiseksi.
4. Osapuolet edistävät teollisen yhteistyön yhteydessä Galileo-ohjelman eri sidosryhmien välisten yhteyksien lisäämistä Ukrainassa ja yhteisössä.

9 ARTIKLA

Kaupun ja markkinoiden kehittäminen

1. Osapuolet edistävät yhteisön ja Ukrainan satelliittinavigoinnin infrastruktuuriin, laitteisiin, Galileon paikallisosiin ja sovelluksiin kohdistuvaa kauppaa ja investoimista.
2. Tätä varten osapuolet lisäävät yleisön tietoisuutta Galileo-satelliittinavigointitoiminnasta, yksilöivät mahdollisia esteitä kasvulle GNSS-sovelluksissa ja edistävät tätä kasvua asianmukaisin toimenpitein.
3. Määritelläkseen käyttäjätarpeet ja vastatakseen niihin yhteisö ja Ukraina harkitsevat avoimen GNSS-käyttäjäfoorumin perustamista.

10 ARTIKLA

Standardit, sertifiointi ja sääntelytoimenpiteet

1. Osapuolet pitävät tärkeänä koordinoida kantojaan maailmanlaajuisia satelliittinavigointipalveluja koskevassa kansainvälisessä standardoinnissa ja sertifiointissa. Osapuolet tukevat yhdessä Galileo-standardien kehittämistä ja edistävät niiden soveltamista Ukrainassa ja maailmanlaajuisesti korostaen yhteentoimivuutta muiden GNSS-järjestelmien kanssa. Koordinoinnin yhtenä tavoitteena on edistää Galileo-palvelujen laajaa ja innovatiivista käyttöä avoimiin ja kaupallisiin tarkoituksiin ja ihmishengen turvaamistarkoituksiin maailmanlaajuisena navigointi- ja ajanmääritysstandardina. Osapuolet sopivat luovansa suotuisat olosuhteet Galileo-sovellusten kehittämiseksi.
2. Tästä syystä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi ja toteuttamiseksi osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä kaikissa GNSS:ään liittyvissä kysymyksissä ja varsinkin niissä, joita käsitellään Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä, Eurocontrolissa, Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä ja Kansainvälisessä teleliitossa.
3. Kahdenvälisellä tasolla osapuolet varmistavat, että GNSS:n toiminnallisiin ja teknisiin standardeihin, sertifiointiin ja lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyvät toimenpiteet eivät muodosta tarpeettomia kaupan esteitä. Kansallisten vaatimusten on perustuttava puolueettomiin, syrjimättömiin ja avoimiin ennalta vahvistettuihin perusteisiin.

11 ARTIKLA

Maailmanlaajuisten ja alueellisten maanpäällisten GNSS-tukijärjestelmien kehittäminen

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä määritelläkseen ja toteuttaakseen sellaiset maanpäälliset järjestelmäarkkitehtuurit, jotka takaavat mahdollisimman hyvin Galileon ja EGNOSin toimintavarmuuden sekä Galileo- ja EGNOS-palvelujen jatkuvuuden ja niiden yhteentoimivuuden muiden GNSS-järjestelmien kanssa.
2. Tätä varten osapuolet tekevät alueellisen tason yhteistyötä Galileoon perustuvan alueellisen maanpäällisen tukijärjestelmän toteuttamiseksi Ukrainassa. Kyseisen alueellisen järjestelmän tarkoituksena on tarjota Galileo-järjestelmän yleisesti tarjoamien palvelujen alueellisesti toimintavarmoja huipputarkkoja palveluja. Tätä valmistellakseen osapuolet suunnittelevat EGNOSin laajentamista Ukrainan alueelle käyttäen avuksi maanpäällistä infrastruktuuria, joka käsittää myös Ukrainan RIMS-asetat (Ranging and Integrity Monitoring Stations).
3. Paikallisella tasolla osapuolet helpottavat Galileon paikallisosien kehittämistä.

12 ARTIKLA

Turvallisuus

1. Osapuolet ovat vakuuttuneet tarpeesta suojata maailmanlaajuiset siviilisatelliittinavigointijärjestelmät väärinkäytöltä, häiriöiltä, katkoksilta ja ilkeiltä.

2. Osapuolet toteuttavat kaikki kohtuudella toteutettavissa olevat toimet varmistaakseen satelliittinavigointipalvelujen ja niihin liittyvän infrastruktuurin laadun, keskeytymättömän toiminnan ja turvallisuuden alueillaan.
3. Osapuolet toteavat, että Galileo-järjestelmän ja -palvelujen turvallisuuteen tähtäävä yhteistyö on tärkeä yhteinen tavoite.
4. Tämän vuoksi osapuolet harkitsevat asianmukaisen neuvottelukanavan perustamista GNSS:n turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi. Osapuolten toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset määrittelevät keskenään käytännön järjestelyt ja menettelyt 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

13 ARTIKLA

Vastuu ja kustannusten kattaminen

Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä määritelläkseen ja toteuttaakseen vastuujärjestelmän ja kustannusten kattamisen järjestelyt erityisesti kansainvälisissä ja alueellisissa organisaatioissa, jotta voidaan helpottaa GNSS-palvelujen tarjoamista siviilitarkoituksiin.

14 ARTIKLA

Yhteistyömenettelyt ja tiedonvaihto

1. Tähän sopimukseen perustuvan yhteistoiminnan koordinoinnista ja tukemisesta vastaa Ukrainan puolesta Ukrainan hallitus ja yhteisön ja sen jäsenvaltioiden puolesta Euroopan komissio.
2. Kyseiset kaksi tahoa perustavat 1 artiklassa tarkoitetun tavoitteen ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisestä kumppanuudesta tehdyn kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti GNSS-ohjauskomitean, jäljempänä 'komitea', joka hallinnoi tätä sopimusta. Komitea koostuu molempien osapuolten virallisista edustajista, ja se vahvistaa oman työjärjestyksensä.

Ohjauskomitean tehtävänä on:

- 2.1 edistää ja seurata tämän sopimuksen 4–13 artiklassa mainittuja eri yhteistyötoimia ja antaa niitä koskevia suosituksia;
- 2.2 antaa osapuolille neuvoja siitä, miten tämän sopimuksen periaatteiden mukaista yhteistyötä voidaan tehostaa ja parantaa;
- 2.3 arvioida tämän sopimuksen toimivuutta ja täytäntöönpanoa.

3. Komitea kokoontuu pääsääntöisesti kerran vuodessa. Kokoukset järjestetään vuorotellen yhteisössä ja Ukrainassa. Ylimääräisiä kokouksia voidaan järjestää osapuolen pyynnöstä.

Komitean kuluista tai sen nimissä aiheutuneista kuluista vastaa asianomaisen virallisen edustajan osapuoli. Kokouksen isäntänä toimiva osapuoli vastaa komitean kokouksiin suoraan liittyvistä kustannuksista matka- ja majoituskustannuksia lukuun ottamatta. Komitea voi perustaa yhteisiä teknisiä työryhmiä käsittelemään erityisiä aiheita, jos osapuolet katsovat tämän tarpeelliseksi.

4. Ukrainalaiset tahot voivat olla osallisina Galileo-yhteisyrityksessä tai GNSS:n Euroopan valvontaviranomaisessa sovellettavan lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti.

5. Osapuolet edistävät myös satelliittinavigointiin liittyvää muuta tiedonvaihtoa osapuolten instituutioiden ja yritysten välillä.

15 ARTIKLA

Rahoitus

1. Sen rahoituksen määrästä ja järjestelyistä, jolla Ukraina osallistuu Galileo-ohjelmaan Galileo-yhteisyrityksen kautta, tehdään erillinen sopimus asiaan sovellettavassa lainsäädännössä vahvistettujen institutionaalisten järjestelyjen mukaisesti.
2. Osapuolet toteuttavat kaikki kohtuudella toteutettavissa olevat toimet ja tekevät lakejaan ja asetuksiaan noudattaen parhaansa helpottaakseen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan yhteistoimintaan osallistuvien henkilöiden tai siinä käytettävien materiaalien, pääoman, tietojen ja välineiden alueelleen tuloa, siellä oloa ja sieltä poistumista.
3. Jos toisen osapuolen erityisissä yhteistyöohjelmissa määrätään taloudellisesta tuesta toisen osapuolen osanottajille, tällaisille avustuksille ja rahoitusosuuksille, jotka osapuoli antaa toisen osapuolen osanottajille kyseisten toimintojen tukemiseksi, myönnetään vapautus veroista, tulleista ja muista maksuista osapuolen alueella sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

16 ARTIKLA

Neuvottelut ja erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Osapuolet neuvottelevat viipymättä kumman tahansa osapuolen pyynnöstä kaikista kysymyksistä, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista. Tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat mahdolliset erimielisyydet ratkaistaan osapuolten välisillä neuvotteluilla.
2. Edellä olevan 1 kohdan soveltaminen ei estä osapuolia käyttämästä Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisestä kumppanuudesta tehdyn kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaisia erimielisyyksien ratkaisumenettelyjä.

17 ARTIKLA

Voimaantulo ja irtisanominen

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt on saatettu päätökseen. Ilmoitukset on lähetettävä Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle, joka toimii tämän sopimuksen tallettajana.

2. Tämän sopimuksen voimassaolon päättymisen tai irtisanomisen ei vaikuta sen puitteissa syntyneiden järjestelyjen eikä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla syntyneiden erityisten oikeuksien ja velvoitteiden voimassaoloon tai keston.
3. Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten kirjallisella sopimuksella. Muutos tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet tallettajalle voimaantulon kannalta tarpeellisten sisäisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.
4. Tämä sopimus on voimassa viisi vuotta ja se voidaan ensimmäisen viisivuotiskauden jälkeen uusina osapuolten yhteisellä sopimuksella viiden vuoden jaksoiksi. Kumpi tahansa osapuoli voi päättää tämän sopimuksen ilmoittamalla tästä toiselle osapuolelle kirjallisesti kolme kuukautta etukäteen.

Tämä sopimus on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja ukrainan kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.